

Author
Liisa Kopisto
Mobile
+ 358 50 434 5835
E-mail: liisa.kopisto@afry.com
Date
09/06/2021
Project ID
101015894

Recipient
Osallistujat

Helen Oy

Meriveden lämmöntalteenottohankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettely

YVA-ohjelman yleisötilaisuus 9.6.2021

ASIALISTA

1. Yleisötilaisuuden avaus, Uudenmaan ELY-keskus, Erika Heikkinen
2. Hankkeen esittely, Helen Oy, Melina Laine
3. YVA-ohjelman esittely, AFRY Finland Oy, Karoliina Jaatinen
4. YVA-menettely, Uudenmaan ELY-keskus, Erika Heikkinen
5. Keskustelu

Osallistujat:

Helen Oy:

Melina Laine, Erityisasiantuntija, YVAn hankkeesta vastaava Helenin puolelta

Jaakko Nummelin, teknisen suunnittelun vastaava

Leena Rantanen, ympäristöryhmän vanhempi asiantuntija

AFRY Finland Oy:

Karoliina Jaatinen, YVA-projektipäällikkö

Liisa Kopisto, YVA-projektikoordinaattori

ELY-keskus:

Erika Heikkinen, YVA-yhteysviranomainen, Uudenmaan ELY-keskus

Maria Kuulusa, Uudenmaan ELY-keskus

Yleisömäärä: enimmillään 18 hlöä

Memo

MUISTIO

1 Yleisötilaisuuden avaus

Uudenmaan ELY-keskuksen Erika Heikkinen avasi yleisötilaisuuden klo 17.00, ja kävi läpi tilaisuuden ohjelman.

2 Hankkeen esittely

Helen Oy:n Melina Laine esitteli hanketta ja sen suunnittelutilannetta. Esitys on liitteenä 1.

Projektin taustalla Helenin hiilineutraaliustavoitteet ja tarve korvata Salmisaaressa kaukolämmöntuotantoon käytetty kivihiili vuoteen 2029 mennessä. Suunnittelun lähtökohta 500 MW kaukolämpöteho, joka vastaa nykyisten Salmisaaren kivihiilikattiloiden tehoa. Otettavan veden lämpötila pitää olla vähintään +2 astetta, jolloin vesi tulee ottaa syvältä merestä (50-70 m). Tämä vaatii pitkät tunnelit, noin 17-27 km. Tarvittava virtaama on suuri, noin 50 m³/s.

Helenillä on useampia esiselvityksiä kivihiilen korvaajaksi käynnissä, tämä hanke on yksi niistä. Suunnitelman mukaan laitoksen tuotanto voisi alkaa vuonna 2027, viimeistään vuonna 2029.

Salmisaareen louhittaisiin uusia maanalaisia tiloja, nykyisen voimalaitosalueen alapuolelle. Tunnelilinjausten päävaihtoehdot: vedenotto joko 50 m (noin 17 km tunneli) tai 70 m syvänteestä (noin 27 km tunneli). Molemmilla ottoalueilla tehty lämpötilamittauksia. Merenpohjalla kulkeva putki on varavaihtoehtona. Pintavettä hyödynnetään keväällä/kesällä, kun pintavesi on lämpimämpää.

Salmisaaren ajoyhteyden lisäksi on suunnitteilla toinen ajotunneli Tammakariin. Tarkastellaan, voidaanko hyödyntää aiempaa HSY:n tunnelia, vai pitääkö rakentaa uusi. 27 km pitkän tunnelin toteutuksessa tarkastellaan keinosaaressa rakentamista, tämäkin varavaihtoehtona.

50 m syvyydessä kolme imuyhdettä, vesi johdetaan kasuunin kautta tunnelia pitkin Salmisaareen. 70 m syvyydellä ei imuyhteitä, vaan vesi suoraan johdetaan tunnelia pitkin. Purkupistevaihtoehtoja on neljä. Mallinnuksen avulla tarkastellaan veden purkamisen vaikutuksia eri pisteissä. Faasimuutosvaihtoehdossa tarvittavat vesimäärät ovat huomattavasti pienempiä kuin tunnelivaihtoehdoissa, mutta vaihtoehdossa muodostuisi merelle johdettavaa jääsohjoa. Jääsohjoa muodostuisi paljon, tämän purkua mallinnetaan.

3 YVA-ohjelman esittely

AFRY Finland Oy:n Karoliina Jaatinen esitteli YVA-ohjelmaa. Esitys on liitteenä 2.

YVA-ohjelmassa kuvataan vaikutusten arviointimenetelmiä, vaikutusten arviointeja ei vielä tässä vaiheessa olla tehty vaan ne esitetään YVA-selostuksessa.

Karoliina esitteli YVAssa tarkasteltavat vaihtoehdot (VE1a, VE1b, VE2a, VE2b ja VE3), lisäksi YVAssa tarkastellaan ns. nollavaihtoehtoa. Hanke sijoittuu pääosin merialueelle, Salmisaaren alueelle tulee rakenteita, mikäli vesi puretaan lähelle rantaa. Ympäristön nykytilan osalta käytiin läpi vesistö, liikenne, kulttuuriympäristö. Hanke sijoittuu Suomenlahden sisäsaariston ja ulkosaariston alueelle. Rakentamisen aikana tapahtuu louheen kuljetusta, mutta kuljetus isoja väyliä pitkin on mahdollista. Kulttuuriympäristön arvokohteita kartoitetaan tarpeen mukaan hankkeen aikana.

Memo

YVA-ohjelman sisältöä käytiin läpi. Osallistumisen ja vuorovaikutuksen parantamiseksi perustettu seurantaryhmä.

Merkittävimpiä ympäristövaikutuksia alustavasti rakentamisen aikana: liikenteeseen, vesistöön, kulttuuriympäristöön. Vaikutusten arvioinnin tulokset esitetään YVA-selostuksessa.

YVA-ohjelmassa on esitetty erillisselvitykset, jotka YVA-menettelyn aikana tullaan tekemään. Hankkeen myöhemmissä vaiheissa tehdään tarvittaessa lisää selvityksiä. Yhteysviranomaisen lausunnossa otetaan kantaa selvitysten riittävyteen.

Viestintä hankkeesta ja vuorovaikutus: yleisötilaisuudet ja seurantaryhmä. Nähtävilläoloaikana tulevat mielipiteet ja lausunnot sekä yhteysviranomaisen lausunto.

YVA-selostus valmistuu aikataulun mukaan joulukuussa 2021, nähtävilläolo on tällöin 2 kk. Yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä tulisi arviolta huhtikuussa 2022.

4 YVA-menettely

Erika Heikkinen Uudenmaan ELY-keskuksesta kertoi YVA-menettelystä sekä YVA-menettelyn aikataulusta. Esitys on liitteenä 3.

YVA-menettelyssä tuotetaan tietoa suunnittelua ja hankkeen tulevaa päätöksentekoa varten. Lupaa hankkeelle ei voida myöntää ennen kuin YVA-selostus on valmis ja yhteysviranomaisen on antanut siitä perustellun päätelmän.

YVA-ohjelman ja -selostuksen kuulemisen aikana jättää mielipide hankkeesta. Viranomaisilta pyydetään lausunnot kuulemisen aikana. Arviointiohjelma nähtävillä 27.5.-25.6.2021.

Ympäristöhallinnon internetsivuilla julkaistaan hankkeen YVA-menettelyn materiaalit.

5 Keskustelu

Jiri Räsänen, Suomen luonnonsuojeluliitto, Uudenmaan piiri: Veden takaisinsyöttö: Talviaikaan vaikuttaa jään kestävyys. Ottaen huomioon, että ihmiset liikkuvat jäällä, ainakin Lauttasaaren sillan lähellä riski yllättäviin jään muutoksiin on merkittävä ja voi muodostaa siten merkittävän turvallisuusriskin jäällä liikkujille. Pelkkä veden lämpötilan tarkastelu ei riitä, sillä muuta ympäristöä kylmempikin vesi voi ohentaa jäätä virtausten vuoksi. Veden takaisinsyöttö pitää ohjata alueelle, jossa ihmiset eivät talviaikaan jäällä liiku.

Karoliina Jaatinen, AFRY: Mallinnusta purettavan veden vaikutuksista tehdään, ja mallinnuksessa tarkastellaan lämpötilan lisäksi myös virtausten muuttumista ja näin voidaan arvioida jäätilanteen muuttumista. Nykyisellään merialueella on paljon laivaväyliä, jotka ovat talvella auki, eli Helsingin merialue ei ole kaikilta osin nykyisinkään turvallista aluetta kävellä jäällä. Lupavaiheessa asia huomioidaan myös, mm. vesiluvassa voidaan antaa velvoite ilmoittaa/varoittaa heikosta jäädästä. Asia huomioidaan hankkeen edetessä.

Melina Laine, Helen: Tällä hetkellä Salmisaaren voimalaitoksen jäähdytysvesi johdetaan Lapinlahden puolelle, joten muutosta hankkeen myötä tulisi siihen, mihin mahdollinen heikon jään alue sijoittuu. Huomioidaan jäätilanne ja turvallisuusnäkökohta suunnittelussa.

Jiri Räsänen, Suomen luonnonsuojeluliitto, Uudenmaan piiri: Miljoonalla kuutiolla kiviaineista voi olla suuria vaikutuksia kunnallispoliitikkojen ja -virkamiesten alltiuteen lisätä

Memo

maantäyttöä. Maantäyttö puolestaan vaikuttaa kaupungin viheralueisiin ja rantahabitaattien kasvustoon ja eliöstöön. Mikäli kiviainesta voidaan säilöä väliaikaisesti ja purkaa hiljalleen rakentamisen tarpeisiin laajemmalle alueelle, pienempiin yksittäisiin kohteisiin, voidaan saavuttaa kaksi ympäristöetua: 1) Ei massiivista maantäyttöä ja siitä seuraavaa rantahabitaattien tuhoutumisia. 2) Vähäisempi tarve louhia muualta luonto- ja virkistysarvoja sisältäviä kallioita rakentamisen tarpeisiin.

Karoliina Jaatinen, AFRY: Jatkossa tullaan tarkastelemaan mahdollisia louheen nykyisiä välivarastointialueita. Nykyisten alueiden lisäksi tulee miettiä mahdollisuutta luvittaa uusia louheen välivarastoaluita. Hankkeen jatkoselvityksissä selvitetään mahdollisuutta hyödyntää kiviainesta meneillään tai suunnitteilla olevissa infrahankkeessa. On mahdollista, että hankkeen myötä on vähäisempi tarve louhia kallioita rakentamisen tarpeisiin, mutta räjäytyslouhe ei ehkä kaikilta osin voi korvata neitseellistä louhetta. Tarkoitus on kuitenkin hyödyntää muodostuva louhe, joko suoraan tai välivarastoinnin kautta infrarakentamisessa.

Melina Laine, Helen: Alustavaa keskustelua louheen hyödyntämisestä on käyty Helsingin kaupungin kanssa, tarkemmin asiasta ei ole keskusteltu. Tavoitteena on tehokas louheen kiertotaloushyödyntäminen siten, ettei kuljetusmatkat ole pitkiä.

Tavoitteena on, että vuoden 2029 kivihiihkieltoon mennessä hanke on toteutettu. Helenin nettisivujen (www.helen.fi/merivedenlammontalteenotto) kautta voi hankkeesta jatkossakin kysyä. Myös yleisötilaisuuden kysymykset ja vastaukset sekä tallenne tulevat Helenin nettisivuille.

...

Uudenmaan ELY-keskus haluaa muistuttaa, että mielipiteet ohjelmasta on jätettävä 25.6.2021 mennessä ELY-keskukseen.

Uudenmaan elinkeino, liikenne- ja ympäristökeskus, Kirjaamo

PL 36 00521 HELSINKI

TAI

kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi

Viitteeksi:

Helen Merivesilämmön talteenotto YVA/

Erika Heikkinen

...

Tilaisuus päättyi noin klo 17.58.